

Borbe

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Marko 2,3

Središte proučavanja: Marko 2,3-12; Marko 3,6.22-29

Uvod: U lekciji za ovu sedmicu razmotrićemo događaje iz Isusove službe prikazane u 2. i 3. poglavlju Jevanđelja po Marku. Isusovo delo je usredsređeno na obnavljanje ljudskih života kroz jevanđelje. Međutim, Isusova služba i poruka nisu uvek bile dobro primljene od strane određenih pojedinaca koji su posedovali veliki uticaj u društvu u to vreme.

Teme: U tekstovima Marko 2 i 3, pisac naglašava činjenicu da su pojedini verski učitelji pogrešno shvatili Isusovu poruku i da nisu imali poverenja u nju. Unutar ovog okvira, istražićemo:

1. Grupe, uključujući fariseje i književnike, koje su bile neprijateljski raspoložene prema Isusovim učenjima.
2. Pojedine predmete rasprave između Isusa i verskih vođa.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Isusova služba izvan sinagoge

Sinagoga je bila epicentar Isusove službe: „I uđe opet u zbornicu.“ (Marko 3,1) Međutim, Isus nije bio ograničen na sinagogu u svojoj službi. Ova fleksibilnost je nešto po čemu se razlikuje od učitelja Njegovog vremena.

Da bismo stekli bolji uvid u Isusovu putujuću službu, moramo se osvrnuti na strukturu uvodnih poglavlja samog Jevanđelja po Marku. Nakon što smo razmotrili 1. poglavlje Jevanđelja po Marku prošle sedmice, sada se okrećemo sadržaju i strukturi 2. poglavlja. Čini se da Marko 2 i 3 čine jednu književnu celinu u Markovom Jevanđelju. Ovaj odeljak započinje zapažanjem da je Isus u domu (Marko 2,11); a završava se spominjanjem pojedinih članova Njegove porodice (majke i braće; Marko 3,31-35). Između ova dva narativna segmenta, Isus putuje u područja u blizini Galilejskog mora. Ide do carine (Marko 2,14), a zatim ulazi u Levijev dom (Marko 2,15). Isus zatim nastavlja do žitnih polja (Marko 2,23). Potom je otišao u sinagogu (Marko 3,1). Nakon toga povukao se sa svojim učenicima do mora (Marko 3,7), a kasnije posećuje još jedan dom (Marko 3,19).

Ukratko rečeno, ovaj segment Markovog izveštaja ističe da je Isus pomagao ljudima u njihovim domovima, u sinagogama, čak i u ruralnim područjima. Na ovaj način Isus je služio narodu. Svoju službu obavljao je i u gradovima i u selima u svojoj oblasti.

Sporne i neprijateljski nastrojene grupe

Druga stavka koju treba da razmotrimo u 2. i 3. poglavlju Jevanđelja po Marku je neprijateljstvo nekih verskih/političkih vođa prema Isusu i Njegovoj službi. Među grupama spomenutim u ovom delu su književnici (Marko 2,6.16; Marko 3,22), fariseji (Marko 2,34; Marko 3,6), i irodovci (Marko 3,6). Oni predstavljaju tri važne grupe u

izrailjskom društvu u toku Isusove službe. (Sadukeji su još jedna grupa [Marko 12,18], ali oni se ne javljaju u ovom delu naše lekcije.)

Izazov sa kojim se Isus sada suočava ne tiče se sila tame. U ovom odeljku narativa zli duhovi nemaju aktivnu ulogu, niti stvarnu moć protiv Njega, osim onoga što je spomenuto u tekstu Marko 3,11, kada su, autor izjavljuje, nečisti duhovi pali pred Isusom. Sukob sa kojim se Isus suočava ovde se odvija protiv nečeg konkretnijeg: duhovnih vođa ili učitelja u narodu.

Biblijski proučavaoci su potvrdili da su fariseji i književnici zauzimali vodeće položaje u jevrejskom društvu, od otprilike 200 god. pre n. e. do 100. godine. Ove dve grupe bile su obrazovane i učene vođe naroda, koje su živele u različitim područjima zemlje. (Videti Anthony J. Saldarini, *Pharisees, Scribes and Sadducees in Palestinian Society* [Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2001], pp. 4, 40, 52) U određenom smislu, književnici i fariseji predstavljali su naučni sektor svog vremena.

Mišel Li-Barnvol (Michelle Lee-Barnewall) ističe: „Fariseji su možda nastali od Hasida, sa svojim vezama sa književnicima, kao oni koji su naglašavali proučavanje zakona i poslušnost zapovestima.“ (Lee-Barnewall, „Pharisees, Sadducees, and Essenes,” in *The World of the New Testament: Cultural, Social, and Historical Contexts*, ed. Joel B. Green and Lee Martin McDonald [Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2013], p. 218)

Josif Flavije opisuje uticaj ovih naučnih grupa i pritisak koji one vrše u svom društvu u odnosu na tradicije koje okružuju Toru. „Fariseji su predali narodu mnoge propise koje su nasledili od svojih otaca, koji nisu zapisani u Mojsijevom zakonu; i iz tog razloga su ih sadukeji odbacili i rekli da će poštovati one propise koji su u pisanoj reči, i prihvatiti ih kao obavezne, ali da neće poštovati one koji su izvedeni iz tradicije naših očeva.“ (Josephus, *The Works of Josephus* [Peabody, MA: Hendrickson, 1987], p. 355) Mišna takođe otkriva određenu napetost koja je postojala u odnosu prema učenju književnika. Na primer, Sinedrion 11,3 nagoveštava da učitelji više naglašavaju tradiciju nego Toru. „Postoji veća strogost u pogledu tradicionalnog rabinskog tumačenja Tore nego u pogledu pitanja Tore“ (Sinedrion 11,3). Književnici su takođe opisani kao „zakonici“ (uporediti Matej 22,35); drugim rečima, oni su „dobri poznavaoци Mojsijevog zakona“.

Postavlja se pitanje zašto su fariseji i književnici u stalnom sukobu sa Isusom. Ili zašto On izaziva ove učitelje? Saldarini naglašava da je „farisejsko poznavanje jevrejskog zakona i tradicija, prihvaćenih od strane naroda, [bilo] osnova njihovog društvenog položaja. Po svoj prilici, književnici i sveštenici takođe su imali uticaj među narodom.“ (Saldarini, *Pharisees, Scribes and Sadducees in Palestinian Society* [Grand Rapids, MI/Cambridge, UK: Eerdmans/Dove, 2001], p. 33)

Matej 23 nudi jasno objašnjenje zašto je Isus ukorio verske vođe svog vremena: „Na Mojsijevu stolicu sjedoše književnici i fariseji. Sve, dakle, što vam reku da držite, držite i tvorite; ali što oni čine ne činite; jer govore a ne čine.“ (Matej 23,2.3) Suprotno njihovom licemerstvu, Isus primenjuje načela koja naučava. Iz tog razloga, On je učitelj sa velikim autoritetom, a ne poput književnika. Fariseji i književnici su, sa druge strane, licemeri; oni ne primenjuju ono što ispovedaju ili poučavaju. Kao što smo saznali iz proučavanja prvog poglavlja, Marko ističe Isusa, ne samo kao nekog ko uči i propoveda Božje jevanđelje, već takođe kao Onoga ko ga personifikuje; odnosno, On ga utelovljava. U svom životu Isus teži da olakša teret bolesti i greha koji pritiska narod i da ih oslobodi od pogubnog tereta tradicija.

Pitanja koja se kriju ispod sukoba

Drugi događaji u Jevanđelju po Marku takođe otkrivaju dalju napetost između Isusa i duhovnih vođa. Prvi događaj tiče se oduzetog, koga su četiri osobe spustile pred Isusa (Marko 2,3-12). Marko 2,5 glasi: „Sinko, opraštaju ti se grijesi tvoji.“ U skladu sa pragmatičnim konceptom jevanđelja za koje se Marko zalaže, vera je delo. Isus je prepoznao i pohvalio veru četiri prijatelja oduzetog čoveka koji su, u nastojanju da čine prema svom uverenju, doneli prijatelja Jedinom koji je mogao da mu pomogne.

Glavni sukob u ovom narativu tiče se Isusove vlasti da oprašta grehe. Ono što je uznemirilo književnike nije bila samo činjenica da je Isus oprostio grehe, već da je to učinio u sili i vlasti svog imena. Prema tome, ovaj postupak književnici su opisali kao bogohuljenje. „U kontekstu u kome se samo Bog smatrao Onim koji može da oprašta grehe (Marko 2,7; uporedi: Luka 7,49), Isus to čini... Isus je optužen za bogohuljenje ne zato što neposredno tvrdi da je Bog ili što izgovara sveto Božje ime već zato što postupa kao Bog.“ (Robert H. Stein, *Mark, Baker Exegetical Commentary on the New Testament* [Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2008], p. 119)

Isus jasno ističe da On, kao Sin Čovečji, Bog na Zemlji, ima vlast da oprašta grehe (Marko 2,10). Pisac Jevanđelja naglašava važnu pojedinost: narod, za razliku od književnika, prepoznao je da je izlečenje oduzetoga – uključujući opraštanje njegovog greha – bio božanski čin. „Tako da se svi divljahu i hvaljahu Boga.“ (Marko 2,12)

U sledećem poglavlju, književnici pokušavaju da pokrenu novu raspravu u vezi sa Isusom i Njegovom vlašću ili silom da oslobodi i isceli opsednute ljude. Verske vođe tvrde da „u Njemu je Velzevul“ i da „On pomoću kneza đavolskoga izgoni đavole“ (Marko 3,22).

Nažalost, književnici ne prepoznaju da je Isusovo delo božansko po svom poreklu. Umesto toga, oni pripisuju Njegova dela sili demona. Zbog ovih zlobnih i pogrešnih optužbi, Isus brani svoje postupke kao delo Svetog Duha. Zatim, Isus optužuje književnike za bogohuljenje Svetog Duha. Njihovo pogrešno shvatanje Isusovog dela učinila ih je „krivima vječnom sudu“ (Marko 3,29), „tj. onome sa večnim posledicama... Neoprostiv greh je tvrdoglavo odbijanje da se prizna da Bog deluje/da je delovao u čoveku Isusu.“ Nažalost, prema autoru Džeјmsu A. Bruksu, njihovo tvrdoglavo odbijanje „nije samo jedan postupak, već navika i stav. Imperfekt (*hoti elegon*, 3,30) mogao bi se prevesti „nastavljali su da govore.“ (Brooks, *Mark, The New American Commentary* [Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1991], vol. 23, p. 76)

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

Pored toga što su fariseji i književnici pogrešno shvatali Božjeg Sina, Isus je takođe bio pogrešno shvaćen od samih članova svoje porodice; naime, svoje braće. Elen Vajt u vezi sa Isusovom braćom u knjizi *Čežnja vekova* piše: „Želela su da odobri njihove zamisli iako bi takvo ponašanje bilo u potpunom neskladu sa Njegovim božanskim zadatkom... Smatrali su da bi kad bi govorio samo ono što je bilo prihvatljivo za književnike i fariseje, izbegao neslaganje i sukobe koje su izazivale Njegove reči. Smatrali su Ga nerazumnim kada je tvrdio da ima božanski autoritet i kada se pred rabinima postavljao kao Onaj koji kori njihove grehe.“ Na istoj strani ona nastavlja: „Sve ovo učinilo je trnovitom stazu kojom je putovao. Nerazumevanje u sopstvenom domu toliko je ožalošćavalo Hrista, da je za Njega bilo olakšanje da ode tamo gde to nije postojalo.“ (str. 326. original) Na sledećoj strani Elen Vajt nam upućuje poziv: „Oni koji su pozvani da stradaju za Hrista, koji moraju da podnose nerazumevanje i

podozrenje, čak i u sopstvenom domu, mogu naći utehu u pomisli da je Isus to isto podnosio. On je pokretan saosećanjem prema njima. Pozvao ih je da u Njemu nađu zajednicu i potporu tamo gde je On to nalazio, u zajednici sa Ocem.“ (str. 327. original)

Postavite članovima razreda sledeća pitanja: Da li ste se suočili sa nekim sukobom u svojim unutrašnjim društvenim krugovima ili među članovima porodice zbog svojih uverenja? Ako jeste, kako vam misao da je Isus podneo to isto nudi utehu?